

Св. Георги Софийски

(11 февруарий и 26 май)

Св. Георги е роден в Македония — г. Кратово. Наречен е Софийски, понеже е пострадал — живъ изгорен върждъ София на 26 май 1515 год.

Родителитъ му — Димитрий и Сара били доста заможни хора, което се вижда отъ грижитъ имъ за своя малкъ Георги. Още 6 годишенъ, детето било дадено на училище, където показало голъмъ успѣхъ. Сжщевременно Георги училъ и занаята на баща си — златарството. Показалъ голъмъ успѣхъ и проявилъ голъма дарба. Но скоро още малкъ, баща му умрѣлъ. Георги останалъ сиракъ.

По онова време имало обичай да събиратъ млади и хубави момци и ги отвеждали въ двора на турския султанъ. Понеже Георги билъ много красивъ момъкъ, страхувалъ се да го не взематъ и него. Избѣгалъ въ София (тогавашния Сръдецъ). И се настанилъ да живѣе при единъ свещеникъ по име попъ Петъръ, който билъ много добъръ, благочестивъ, набоженъ и ученъ човѣкъ. Порастналиятъ Георги билъ не само красивъ, но и кроткъ, любезенъ, учтивъ, скромненъ. Станалъ златаръ. Почналъ да работи. Очудилъ всички златари. Още макаръ и младъ, той станалъ за приказъ въ цѣлия златарски еснафъ. Както се знае, турцитъ много обичаха да иматъ златни и сребърни накити, било за своитъ жени и дъщери, било за своитъ коне. Нѣщо повече, нѣкои обичали да иматъ и златна и сребърна покъщнина.

Св. Георги съвсѣмъ допадналъ на турцитъ съ своитъ неподражаеми накити, зарфове и сърма. Отрупанъ съ работа, той събралъ много работници и станалъ голъмъ чорбаджия. Вънкашно голъмъ, съ чисти дрехи, вътрешно въздържанъ, цѣломъждренъ, кроткъ, вѣрующъ, милостивъ и други християнски добродетели, блажениятъ Георги обръща вниманието на софийскитъ ходжи, които намислили да го потурчатъ. „Грѣхота е подричали му често тѣ, такъвъ хубавъ човѣкъ и голъмъ майсторъ, да е гяуринъ (християнинъ)“. Св. Георги дълго спорилъ и изоблича-

валъ нарочнитъ си почитатели ходжи.

Единъ отъ тѣхъ, чийто умраза и злоба, се разпалила противъ майсторъ Георги, за дето го наддумалъ, (а той билъ знаменитъ ходжа и хафусъ — книжовникъ), събралъ своитъ колеги ходжи и молли и следъ съвещание какво да правятъ, решили да го наклеветятъ предъ кадията (сждията). И какво измислили?

„Тукъ въ града има единъ младъ златаринъ по име Георги, казалъ на сждията пратения ходжа, той предъ мене се осмѣли да псува Мохамедовата вѣра и всичкитъ султани и паши осжди на вѣчна мжка. Тоя човѣкъ е опасенъ за нашата вѣра и трѣбва, или да се накара на сила да се потурчи, или да се погуби, съгласно нашия коранъ (свещенната турска книга).“

Целта била постигната. Сждията повѣрвалъ на този знаменитъ ходжа и хафусъ. Пратилъ стражари да доведатъ Георги. За да не избѣгне го поканили ужъ за поржчки. Доведенъ Георги се е държалъ като доблестенъ християнинъ, порицавайки мохамеданството, а възхвалявайки християнската вѣра.

Присждата била прочетена веднага — „смъртъ на гяурина“. Окованъ въ вериги той билъ хвърленъ въ тъмница. Свещеникъ Петъръ направилъ всичко възможно да го освободи, като обѣщавалъ на сждията голъма сума. Кадията (сждията) се съгласилъ, обаче, народътъ подстрекаванъ отъ ходжитъ найстойчиво искалъ Георги да имъ се предаде за отплата, за дето той е похулилъ безстрашно тѣхната мохамеданска вѣра. Нищо не е могло да помогне. На мѣстото „Слатина“, близо до табията и където днесъ е военното училище билъ накланденъ голъмъ огънь. Хвърленъ и изважданъ, удрянъ съ запалени главни по главата и редъ други подигравки Георги е билъ изгоренъ и умрѣлъ мъченически. Това е било на 11 февруарий 1515 год. — день недѣля месопустна, при царуването на Султанъ Селимъ и въ времето на християнския митрополитъ Панкратий.

Благословението на умирающия войникъ

(изъ споменитъ на една милосердна сестра)

Последниятъ войникъ отъ раненитъ пролежъ у насъ доста дълго време. Ранитъ му бѣха опасни и той страдаше ужасно. Като почувствува, че ще умира, той ме повика при себе си, даде ми останалитъ си пари съ молба да ги изпратя на майка му и брата му. При това ме замоли да имъ пиша, да не плачатъ за него, а да се молятъ Богу, и че той е умрѣлъ за най-святото за него нѣщо — отечеството. После

Тѣлото на Св. Георги не изгорѣло съвсѣмъ, а преданието твърди дори, че то останало неповредено — цѣло. Презъ она нощъ единъ преоблеченъ християнинъ успѣлъ да го вземе и го отнесе въ черквата Св. Георги.

На следния день сждията решилъ на свещеникъ Петра да погребатъ Георги.

Златарския еснафъ въ София, който е билъ нѣмъ зритель на тази чудна смъртъ още тогава е установилъ да се празнува 11 февруарий като еснафски празникъ и избралъ Св. Георги Софийски за свой патронъ. Следъ нѣколко месеца Св. Мощи на Св. Георги били изровени изъ гроба и положени въ ковчегъ и внесени въ черквата Св. Георги. Това е било на 26 май. За това е останало да се почита паметта му два пжти — на 11 февр. и 26 май (днесъ златаритъ празнуватъ своя патроненъ празникъ въ София на 26 май).

По-късно черквата Св. Георги била обръната въ джамия и ходжата изнесълъ и закопалъ ковчегъ и мощитъ на Св. Георги въ двора подъ единъ голъмъ орѣхъ. На това мѣсто дълго време сж се събирали еснафи — мъже и жени и палили свѣщи. Това траяло до освободителната руско-турска война, следъ което тогавашния Софийски владика Милетий наредилъ да се отсѣче голѣмия орѣхъ и отъ дървото му да се направи царския тронъ въ храма Св. Недѣля.

Тѣзи сведения сж взети отъ една руска книга наречена „чети меней“ изъ главата за „свѣтитъ на южнитъ славяни“ (1894 г. стр. 38 — 44).

право се обръна къмъ мене и едва — едва ми проговори: „а на тебе, сестро, оставямъ за споменъ този кръстъ . . . той е мой“. И съ треперащи и студени ржцѣ той ми подаде своя Георгиевски кръстъ. Тѣзи думи, тѣзи движения бѣха последни. Очитъ гаснѣха . . . Погледътъ тъмнѣеше . . . Бавно той заспа навѣки. . .

Никога нѣма да забравя азъ този погледъ и тѣзи думи! Този кръстъ — благословението на умирающия — е най-добрата, най-високата награда за всичкитъ ми трудове и лишения.

Никога нѣма да се раздѣля азъ отъ кръста! . . .

Кръста е сила.

Преписала Йонка Ст. Василева
учен. отъ I прог., Варна

ПРОЛѢТНИ ЦВѢТА

Господъ е чуденъ творецъ и художникъ. Цвѣтата, пролѣтнитъ цвѣта сж доказателство.

Деца, разходете се изъ полето градинитъ и се увѣрете, че Създателътъ е натруфилъ бѣлото кокиче, жълтия минзухаръ, пшстрата лесичка, червения тръндафилъ, миризливия каранфилъ, миризливитъ трѣви и др. Колко цвѣтове и сложни миризливи цвѣтчета е направилъ Богъ! Колко бои, колко краски, колко рисунки! Колко звездички, колко звънчета, колко главички, мингишки, тръбички, сърдца и пр. и пр. Ненагледна хубостъ! И скрита целебна сила!

Красотата и прелестта на цвѣтата, не може да се изкаже съ думи. Малки магничета . . . привлечатъ . . .! Всички ги обичатъ. Цвѣтата сж приятностъ за царе и сиромаси.

Тѣ сж вѣнци на младоженци и гробове на умрѣлитъ. Тѣ сж радостъ на деца и старци. Тѣ сж украса и наслада за всичко и за всички.

Деца, обичайте цвѣтата, разглеждайте ги, изучавайте ги, вглеждайте се въ тѣхната сложностъ и красота, вдишвайте ароматитъ и благоуханията имъ!

Чудете се на премъдростта на тѣхния Създател — Бога!

Д.

Римлянката Марчела

повестъ.

(Продължение).

VII.

Въ затвора.

Тоя день дворецътъ на Полония бѣ особено мраченъ. Не само опустѣлитъ разкошни стѣни на Полина, но всичко бѣ пусто и мрачно. Даже освѣтената отъ ясното слънце столова, свѣтлитъ струи на фонтана, падащи отъ раменетъ на мраморнитъ русалки — всичко бѣ тжжно и навѣшаваше печаль. Тежкитъ стѣпки на хазайна, който още отъ сутринята се разхождаше изъ голѣмата зала, отекваха глухо въ тишината. Следъ изгонването на дъщеря си, Полоний бѣ станалъ мраченъ и мълчаливъ. Днесъ той мислѣше, че царската заповѣдъ ще бже приведена въ изпълнение, но се очудваше защо още никого не сж хванали. Въ душата му кипѣше чувство на мѣстъ. Робитъ се страхуваха отъ него и не смѣха да го доближатъ, като видятъ потъмнѣлото му лице и свѣтналитъ очи.

Вратата на атриума се отвори и

Полоний видѣ, че се подава главата на едно свито, гърбаво момиче. Той се дръпна две крачки назадъ.

— Кой си ти? — сърдито извика той.

— Полоний — заговори момичето, — скоро извикай хората си и ела следъ мене.

Полоний се разсърди, тропна съ кракъ и викна ядно:

— Хей, зяпловци! Какво чакате, та не прогоните това чудовище оттука?

Момичето пребледнѣ и стисна ржце. Очитъ й свѣтнаха. Тя улови ржката на Полония и така му заговори, че той почна да я слуша, а робитъ се спрѣха до вратата и не смѣха да мръднатъ.

— Християнитъ сж събрани въ пещеритъ, — му казваше тя. Ахъ, колко много сж тамъ! И епископътъ имъ е тамъ. Пък и Марчела е тамъ. Азъ зная пжтеку . . . и мо-

га да превода войницитъ ти. Прати ги следъ мене! Азъ зная, че и ти ги мразишъ.

— Но ти истина ли говоришъ?

— Убий ме, ако те лъжа!

— Кой те прати при мене?

Момичето тропна нетърпеливо съ кракъ. — Какво те интересува? Сама дойдохъ. Хайде, по-скоро извикай войницитъ, защото може да се разотидатъ. Като мишки се криятъ изъ подземията!

Полоний се съгласи. Той повика войницитъ си. Въ нѣколко минути предъ вратата бѣ строенъ цѣлъ отрядъ войници.

— Скоро къмъ пещеритъ! — заповѣда имъ той. — Вървете следъ това момиче! Ако не намѣрите християнитъ, доведете го тукъ!

Войницитъ тръгнаха следъ Роза и така завариха християнитъ на молитва.

Когато християнитъ ги видѣха, тѣ не се уплашиха. Младежитъ окуражиха епископа, майкитъ прегърнаха рожбитъ си. Настана гробна тишина. Само Полина уплашено извика и хвана Марчела за ржка. Лицето на Марчела бѣ спокойно, почти радост-

но, сякашъ, отдавна е очаквала тази минута и се радваше, че вече е станала. Тя прегърна Полина, но нѣчи твърди ржце ги раздѣлиха. Завързаха ги по двама. Християнитъ не се противяха. Когато излѣзоха отъ пращнитъ и тъмни пещери, яркото слънце блесна въ очитъ имъ. Водѣха ги презъ красиви, разцѣфнали градини, оглушени отъ сладката птича пѣсенъ и весели детски гласове.

Пленени бѣха четиридесетъ души — мъже, жени и деца. Отъ страни и задъ тѣхъ вървѣха войници. Филипа вързаха съ епископа. Полина се изгуби нѣкъде. Най-напредъ вървѣше Марчела. Ржцетъ й бѣха свързани отзадъ, коситъ й разрошени се спущаха надолу, лицето й — бледо, а очитъ й свѣтѣха пакъ тѣй кротко и чудно.

Върволицата пленници мина презъ улицитъ на Римъ. Слънцето палѣше незакрититъ имъ глави и едри капки потъ се струеха по лицата имъ. Римлянитъ се подиграваха съ вързанитъ християни.

Филипъ забелѣза, че стариятъ епископъ се умори и едва пристѣпя,